

POSTANOWIENIE

Dnia 17 października 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Bednarek (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Anna Dziergawka

SSN Antoni Bojańczyk

w sprawie **K.K.**

podejrzanego o czyn z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej, na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

w dniu 17 października 2024 r.,

kasacji wniesionej przez Prokuratora Generalnego na niekorzyść

od postanowienia Sądu Okręgowego we Wrocławiu z 26 czerwca 2023 r., sygn. III

Kp 318/23 utrzymującego w mocy postanowienie prokuratora Prokuratury

Rejonowej dla Wrocławia Psie-Pole we Wrocławiu z 12 listopada 2021 r., sygn. [...],

w części dot. czynów z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k.

uchyla zaskarżone postanowienie i sprawę w zaskarżonej części
przekazuje do rozpoznania Prokuratorowi Okręgowemu we
Wrocławiu.

UZASADNIENIE

W dniu 1 października 2013 r., w sprawie o sygn. akt [...], prokurator Prokuratury Rejonowej dla Wrocławia - Psie Pole zatwierdził postanowienie z dnia 30 września 2013 r. o odmowie wszczęcia śledztwa, na podstawie art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k., w sprawie doprowadzenia spółki W. Sp. z o.o. w okresie od listopada 2012 r. do stycznia 2013 r. przez działających wspólnie i w porozumieniu prezesa spółki E.

Sp. z o. o. oraz prezesa spółki S. z/s w Austrii, do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w postaci pieniędzy w kwocie 6.477.427,97 zł poprzez wprowadzenie jej w błąd co do możliwości i zamiaru zapłaty ze strony S. za dostarczony jej olej rzepakowy a ze strony spółki E. za sprzedawanie jej towaru w postaci oleju rzepakowego niepełnej jakości, tj. o czyn z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k., wobec braku znamion czynu zabronionego.

Powyższe postanowienie zostało zaskarżone przez pełnomocnika spółki W. sp. z o.o. z/s we Wrocławiu.

Po rozpoznaniu zażalenia Sąd Okręgowy we Wrocławiu na mocy postanowienia z 20 maja 2014 r., o sygn. akt III Kp 660/14, uchylił zaskarżone postanowienie.

20 czerwca 2014 r. prokurator Prokuratury Rejonowej dla Wrocławia - Psie Pole we Wrocławiu wydał postanowienie o sygn. akt [...], na podstawie którego wszczął śledztwo w sprawie doprowadzenia spółki W. sp. z o. o. w okresie od listopada 2012 r. do stycznia 2013 r. przez działających wspólnie i w porozumieniu prezesa spółki E. sp. z o. o. oraz prezesa spółki S. z/s w Austrii do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w postaci pieniędzy w kwocie 6.477.427,97 zł poprzez wprowadzenie w błąd zarząd spółki W. sp. z o. o., co do możliwości i zamiaru zapłaty ze strony S. za dostarczony jej olej rzepakowy a ze strony spółki E. za sprzedanie jej towaru w postaci oleju rzepakowego niepełnej jakości, tj. o czyn z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.

Postępowanie w powyższej sprawie zostało umorzone na podstawie art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k., na mocy postanowienia zatwierdzonego przez prokuratora 31 grudnia 2014 r., z powodu braku znamion czynu zabronionego.

Wskutek zażalenia złożonego przez pełnomocnika W. sp. z o.o., Sąd Okręgowy we Wrocławiu na mocy postanowienia z 23 marca 2015 r., sygn. akt III Kp 440/15, uchylił powyższe postanowienie wskazując na potrzebę uzupełnienia śledztwa.

W dalszej fazie postępowania, 11 czerwca 2015 r., prokurator Prokuratury Rejonowej dla Wrocławia - Psie Pole we Wrocławiu wydał postanowienie o przedstawieniu K.K. zarzutu popełnienia czynu z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k., polegającego na tym, że: w okresie od listopada 2012 r. do 31 stycznia 2013 r., będąc prezesem spółki E. sp. z o. o. z siedzibą w C., działając wspólnie i w porozumieniu z innymi osobami, doprowadził do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie 6.477.427,97 zł W. sp. z o.o. z siedzibą w W. poprzez wprowadzenie przedstawicieli firmy W. sp. z o.o. w błąd co do możliwości z zamiaru zapłaty ze strony firmy S. z siedzibą w L. na terenie Austrii za dostarczony jej przez W. sp. z o. o. olej rzepakowy, a ze strony E. sp. z o.o. za sprzedanie W. sp. z o. o. towaru w postaci oleju rzepakowego niepełnej jakości. Powyższe postanowienie zostało ogłoszone K.K. dopiero w dniu 18 lutego 2021 r., po czym w dniu 12 listopada 2021 r. prokurator postanowieniem o sygn. akt [...], na podstawie art. 17 § 1 pkt 1 i 2 k.p.k., umorzył śledztwo:

I. w sprawie przeciwko K.K., podejrzanemu o to, że w okresie od listopada 2012 r. do 31 stycznia 2013 r., będąc prezesem spółki E. sp. z o.o. z siedzibą w C., działając wspólnie i w porozumieniu z innymi osobami, doprowadził do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie 6.477.427,97 zł W. sp. z o.o. z siedzibą w W. poprzez wprowadzenie przedstawicieli firmy W. sp. z o.o. w błąd co do możliwości i zamiaru zapłaty ze strony firmy S. z siedzibą w L. na terenie Austrii za dostarczony jej przez W. sp. z o.o. olej rzepakowy, a ze strony E. sp. z o.o. za sprzedanie W. sp. z o.o. towaru w postaci oleju rzepakowego niepełnej jakości, tj. o czyn z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. - wobec stwierdzenia, że podejrzany nie popełnił zarzucanego mu czynu;

II. w sprawie doprowadzenia w okresie od listopada 2012 r. do 11 lutego 2013 r. w W., działając w krótkich odstępach czasu i w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, do niekorzystnego rozporządzenia mieniem spółki W. sp. z o.o. w kwocie 1.534.426,24 euro i 6.774.427.97 zł poprzez wprowadzenie przedstawicieli spółki W. sp. z o.o. w błąd co do możliwości zamiaru wywiązania się przez E. sp. z o.o. z siedzibą w C. oraz S. z siedzibą w L. na terenie Austrii z umów sprzedaży oleju

rzepakowego, tj. o czyn z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. - wobec braku znamion czynu zabronionego;

III. w sprawie podrobienia w nieustalonym okresie czasu, nie później niż w dniu 10 lutego 2015 r., w nieustalonym miejscu, dokumentów w postaci „Protokołu Nadzwyczajnego Zgromadzenia Wspólników E. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w C.” oraz „Listy obecności Wspólników na Nadzwyczajnym Zgromadzeniu Wspólników E. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w C.”, w celu użycia za autentyczne, poprzez podrobienie podpisu KK, tj. o czyn z art. 270 § 1 k.k. - wobec braku danych dostatecznie uzasadniających podejrzenie popełnienia czynu.

Powyższe postanowienie zostało w całości zaskarżone przez pełnomocnika WB sp. z o.o.

9 marca 2022 r. Prokurator Rejonowy Wrocław - Psie Pole we Wrocławiu przekazał Sądowi Okręgowemu we Wrocławiu powyższe zażalenie do rozpoznania wyłącznie w zakresie kwestionującym umorzenie postępowania w sprawie o czyn z art. 270 § 1 k.k. wskazując jednocześnie, iż w części odnoszącej się do rozstrzygnięć przyjętych w pkt. I i II postanowienia, zażalenie podlega rozpoznaniu przez prokuratora nadzrędnego.

Sąd Okręgowy we Wrocławiu uznał się niewłaściwym do rozpoznania zażalenia w zakresie dotyczącym czynu z art. 270 § 1 k.k. i na podstawie art. 35 § 1 k.p.k. przekazał sprawę Sądowi Rejonowemu dla Wrocławia - Fabrycznej we Wrocławiu, który na mocy postanowienia z 27 lipca 2022 r., o sygn. akt XII Kp 241/22, zażalenia nie uwzględnił i zaskarżone postanowienie utrzymał w mocy.

9 grudnia 2022 r. Prokurator Rejonowy Wrocław - Psie Pole we Wrocławiu, mimo że uprzednio wskazał na właściwość prokuratora nadzrędnego, przekazał zażalenie pełnomocnika W. sp. z o.o. w zakresie kwestionującym rozstrzygnięcia przyjęte w pkt. I i II postanowienia, do rozpoznania Sądowi Okręgowemu we Wrocławiu, który postanowieniem z 26 czerwca 2023 r., o sygn. akt III Kp 318/23, zażalenia nie uwzględnił i utrzymał zaskarżone postanowienie w mocy.

Od powyższego orzeczenia kasację wywiódł Prokurator Generalny, który zaskarżonemu postanowieniu zarzucił:

rażące i mające istotny wpływ na treść postanowienia naruszenie przepisów prawa procesowego – art. 118 § 3 k.p.k. i art. 330 § 2 k.p.k., polegające na merytorycznym rozpoznaniu zażalenia pełnomocnika pokrzywdzonego – W. sp. z o.o., w części złożonej na postanowienie prokuratora del. do Prokuratury Rejonowej dla Wrocławia – Psie Pole z dnia 12 listopada 2021 r., o sygn. akt [...], o umorzeniu na podstawie art. 17 § 1 pkt 1 k.p.k. śledztwa przeciwko KK o czyn z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. wobec stwierdzenia, że podejrzany nie popełnił zarzucanego mu czynu, mimo że zażalenie to zostało złożone na postanowienie wydane w trybie art. 330 § 2 k.p.k. i podlegało rozpoznaniu przez prokuratora nadzrędnego, tj. przez Prokuratora Okręgowego we Wrocławiu.

Stawiając powyższy zarzut skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy w tym zakresie do rozpoznania Prokuratorowi Okręgowemu we Wrocławiu.

Sąd Najwyższy zważył co następuje:

Kasacja okazała się oczywiście zasadna w rozumieniu art. 535 § 5 k.p.k.

Istotnie zaskarżone postanowienie wydane zostało z rażącym naruszeniem przepisów prawa procesowego, tj. art. 330 § 2 k.p.k.

Nie budzi bowiem wątpliwości, że w układzie procesowym do jakiego doszło w niniejszej sprawie przedmiotem zażalenia wniesionego przez pełnomocnika pokrzywdzonej spółki było postanowienie ponowne o umorzeniu postępowania, do którego zastosowanie miał wskazany przepis. Zgodnie bowiem z treścią przepisu art. 330 § 2 k.p.k. - w brzmieniu obowiązującym do 1 października 2023 r. - „Jeżeli organ prowadzący postępowanie nadal nie znajduje podstaw do wniesienia aktu oskarżenia, wydaje ponownie postanowienie o umorzeniu postępowania lub odmowie jego wszczęcia. Postanowienie to podlega zaskarżeniu tylko do prokuratora nadzrędnego. W razie utrzymania w mocy zaskarżonego postanowienia pokrzywdzony, który dwukrotnie wykorzystał uprawnienia

przewidziane w art. 306 § 1 i 1 a, może wnieść akt oskarżenia określony w art. 55 § 1 - o czym należy go pouczyć.” Zatem właściwym do rozpoznania zażalenia nie był sąd, lecz prokurator nadrzędny nad prokuratorem, który umorzył postępowanie, tj. Prokurator Okręgowy we Wrocławiu. Znaczenia dla oceny prawidłowości działania organów procesowych w tej sprawie nie miało wadliwe oznaczenie w złożonym przez pełnomocnika pokrzywdzonej spółki Sądu Okręgowego we Wrocławiu jako właściwego do rozpoznania zażalenia ani też przekazanie przez prokuratora owego środka zaskarżenia do rozpoznania temuż sądowi. Niewątpliwie bowiem analiza akt sprawy i zapadłych rozstrzygnięć pozwalały jednoznacznie określić przedmiot postępowania oraz jego etap. Skoro zaś zgodnie z art. 118 § 3 k.p.k. pismo w sprawie należącej do właściwości sądu, prokuratora, Policji lub innego organu dochodzenia, skierowane do niewłaściwego organu, przekazuje się właściwemu organowi, to obowiązkiem Sądu Okręgowego we Wrocławiu było przekazanie sprawy organowi właściwemu, tj. Prokuratorowi Okręgowemu we Wrocławiu.

Wskazane zatem uchybienie regułom określonym w art. 330 § 2 k.p.k. było rażące i bez wątpienia mogło mieć istotny wpływ na treść rozstrzygnięcia, skoro doprowadziło do rozpoznania środka odwoławczego przez organ do tego nieuprawniony a co za tym idzie do zamknięcia pokrzywdzonemu możliwości ew. skorzystania z prawa do wniesienia subsydiarnego aktu oskarżenia. Powyższej oceny zasadności kasacji i sformułowanego w niej zarzutu nie zmienia fakt zmiany treści przepisu art. 330 § 2 k.p.k. dokonanej ustawą *o zmianie ustawy - kodeks postępowania cywilnego, ustawy - prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy - kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw z dnia 7 lipca 2022 r.* (Dz.U. z 2022 r. poz. 2600), gdyż zmiana ta w istocie nie zmieniła podmiotu, który w niniejszej sprawie jest właściwy do rozpoznania wywiedzionego środka zaskarżenia.

W tym stanie rzeczy, koniecznym było uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy wraz z zażaleniem do ponownego rozpoznania - zgodnie z właściwością określoną w art. 330 § 2 k.p.k. - uprawnionemu organowi tj. prokuratorowi nadrzędnemu, którym w tej sprawie jest Prokurator Okręgowy we Wrocławiu.

Mając powyższe na względzie Sąd Najwyższy orzekł jak w części dyspozytywnej niniejszego postanowienia.

WB

[ms]